

H. BOLLÉ, Muzej za umjetnost i obrt u Zagrebu

prvi put u Đakovu, gdje nakon smrti arhitekta K. Rösnera preuzima gradnju katedrale. Iste godine povjereno mu je da nadzire restauraciju zagrebačke crkve Sv. Marka po Schmidtovim planovima. No kako mu je Schmidt povjerio i gradnju zgrade akademije i obnovu zagrebačke katedrale, B. se 1878. definitivno nastanjuje u Zagrebu. Odmah dobiva narudžbe s raznih strana te započinje intenzivnu arhitektonsku, društveno-kulturnu i pedagošku djelatnost. S jačim ili slobodnijim reminiscencijama na oblike gotike ili renesanse, ili pak u romantičnom tragu narodnoga graditeljstva, izgradio je Bollé u Hrvatskoj niz objekata: Zavod Sv. Josipa, tj. samostan Magdalenki u Nazorovoj ulici (1879), kuriju na Kaptolu 6 (poslije 1880), u Novoj vesi 5 (1880–82), sjemenišnu kapelu na Kaptolu (od 1880) — sve u Zagrebu; gimnaziju u Osijeku (od 1880); grobnu kapelu Pejačević u Našicama (1881); hrvatski paviljon na svjetskoj izložbi u Trstu (1882); Kemijski laboratorij na Strossmayerovu trgu (1882–84), Evangeličku crkvu i općinu (1882–87), zgradu Muzeja za umjetnost i obrt i Obrtne škole (1882–92), palaču Pongratz na Jelačićevu trgu (1882–84, srušena između dva rata), kompleks Mirogoja (arkade, mrtvačnica, kapela Krista Kralja, kapela na pravoslavnom dijelu groblja, brojni spomenici, 1883–1914) — sve u Zagrebu; grobnicu obitelji Jelačić u zaprešićkim Novim dvorima (1884); kuriju na Kaptolu 21 u Zagrebu (1885); župnu crkvu u Erdeviku (1885–90) i Tounju (1886–97); drvenu crkvicu u Gustelnici (1889); vilu Weiss na Prekrižju (1890, srušena između dva rata) i stambenu jednokatnicu u Dalmatinskoj 10 u Zagrebu (1890); činovničku

kuću na imanju Weiss u Budinščini (1890); župnu crkvu i dvor u Šišljaviću (od 1892); kapelicu na Ilirskom trgu (1892), stambenu dvokatnicu u Ul. J. Žerjavića 4 (1893), Učiteljsku školu u Medulićevoj (s K. Waidmannom, 1893) — sve u Zagrebu; župnu crkvu u Štikadi (1894); umjetničke ateljee u Ilici 85 u Zagrebu (u suradnji s V. Bukovcem, 1894); župnu crkvu u Dugom Selu (1895); šumarski paviljon na Milenijskoj izložbi u Budimpešti (1896); vincilirsku kuću na imanju Odescalchija u Višnjecima (1903); grobnu kapelicu Đurišić u Rumi (1910); župnu crkvu i dvor u Čalmi (1914, srušeno u II. svj. ratu); spomenik junacima palim u I. svj. ratu, na vojnom groblju u Karlovcu (1918); grobnu kapelicu Taschner u Rumi (oko 1923). Brojne su također njegove obnove i restauracije, izvedene u romantičnom duhu idealiziranja stila: župna crkva Sv. Ane u Križevcima (1878–90); hodočasnički kompleks u Mariji Bistrici (1878–83); katedrala i nadbiskupski dvor (1880–1905), kaptolske kurije br. 2, 3, 4, 5, 15, 20, 21, 26 (samostalno ili u suradnji — nakon 1880), pročelje crkve Sv. Katarine (nakon 1880), franjevačka crkva (1881–1902), crkva u Remetama (od 1881) — sve u Zagrebu; hodočasnička kapela Snježne Gospe Tekijske kod Petrovaradina (1881); unutrašnjost pravoslavne crkve (1882–94), zgrada u Ilici 45 (1882, pregrađeno), zgrada na Jelačićevu trgu 1 (1882, uklonjeno), unijatska crkva (1883–85) — sve u Zagrebu; župna crkva u Dubrancu (1883–89); crkva u Resniku (1887); franjevačka crkva u Franjindolu kraj Zemuna (1888); župna crkva u Belici (1890); crkva u Kaštu (1892); zgrada Bogoštolja i nastave u Zagrebu (1892); franjevačka crkva u Iloku (1892–1909); grkokatolička katedrala u Križevcima (od 1892); franjevačka crkva i samostan u Kostajnici (1892); župna crkva u Velikoj Gorici (1893); episkopska crkva i dvor u Pakracu (1893); kapelica Sv. Duha u Zagrebu (od 1893); kapela Sv. Marije u Gornjoj Stubici (prije 1896); pravoslavna crkva u Bjelovaru (1897); manastir i crkva u Grgetegu (1899); franjevačka crkva u Virovitici (1899) i još mnogi manji zahvati. Po njegovim nacrtima izvedeni su detalji zagrebačke urbane opreme: meteorološki stup (1884) i vodoskok na Zrinjercu (1891–93), ograda i portal Botaničkoga vrta, ograda zgrade Bogoštolja i nastave u Opatičkoj 10 (1894) a u suradnji sa Schmidtom kaptolska fontana. Sudjelovao je u svim važnim pitanjima urbanističkoga oblikovanja Zagreba. Gotovo je nepregledan broj njegovih ostvarenja i projekata na području primijenjenih umjetnosti, od namještaja do kazališnih kostima i inscenacija, vitraja, nakita, posuda, svjetiljaka, čipaka itd. Opsežna je Bolléova društveno-kulturna i pedagoška djelatnost. Aktivan član Društva umjetnosti (1878–79), jedan je od osnivača Muzeja za umjetnost i obrt (1879; od 1890. do 1902. ravnatelj) te Obrtne škole (1882; 1892. u njezinu okviru osniva i Graditeljsku školu), koju vodi trideset i dvije godine, do umirovljenja 1914. Odgojio je generacije vrsnih obrtnika koji su Zagrebu osigurali glas važnoga središta dekorativnih umjetnosti. S učenicima i nastavnicima škole sudjelovao je na velikim izložbama u svijetu (Trst

H. BOLLÉ, kapela Krista Kralja na Mirogoju u Zagrebu

